

VILKMERGĖS KULTŪROS LOPŠYS

Metų sukaktys

Sukanka 100 metų, kai 1920 m. kovo 21 d. Šapio kaime Anykščių rajone gimė Ipolitas Dailidėnas – muzikos mokytojas, chorvedys. Vargoninkavo Užugiryje. 1950–1980 m. dirbo Ukmergės mokyklose muzikos dėstytoju ir choro vadovu. Daug metų buvo Ukmergės rajono dainų švenčių organizatorius ir vyr. dirigentas. Mirė 2008 m. rugpjūčio 9 d. Plungėje.

Sukanka 5 metai, kai 2015 m. kovo 21 d. Ukmergėje mirė Jurgis Užsienis (gimė 1927 m. balandžio 20 d. Pamarnakio kaime, Kupiškio valsčiuje) – kunigas, monsinjoras. 1985–2002 m. – Ukmergės Šv. apaštalo Petro ir Povilo parapijos klebonas ir Ukmergės dekanas. 2002 m. kovo 28 d. buvo atleistas iš Ukmergės Šv. apaštalo Petro ir Povilo parapijos klebono ir Ukmergės dekanato pareigų ir paskirtas tos pačios parapijos altaristu. Palaidotas Ukmergės Šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčios šventoriuje.

Sukanka 85 metai, kai 1935 m. kovo 22 d. Ukmergėje gimė Elvyra Bungardienė – Lietuvos choreografė, režisierė, scenografė, kostiumų dailininkė.

Sukanka 50 metų, kai 1970 m. kovo 23 d. Klaipėdoje mirė Kazys Plačėnis (gimė 1907 m. spalio 20 d. Ukmergėje) – rašytojas, žurnalistas, redaktorius.

Ukmergės
Vlado Šlaito
viešosios
bibliotekos
inf.



Veprių miestelyje konstruojama senojo vandens malūno replika

Skaistė VASILIAUSKAITĖ-
DANČENKOVIENĖ

Artimiausiu metu Veprių miestelyje atsiras naujas meno dirbiny – skulptoriaus Viktoro Žentelio sukurta senojo vandens malūno replika. Ji bus įkurdinta toje pačioje vietoje, kur ilgus metus sparnus suko ir gyventojams įvairiuose darbuose talkino tikras vandens malūnas.

Pasak Veprių seniūnijos seniūnės, idėjos autorius ir iniciatorius ir yra kūrinio autorius. Mintis atkurti senąjį vandens malūną V. Ženteliui kirbėjo jau seniai.

Pernai, bendradarbiaujant su Veprių bendruomene, buvo parengtas projektas, kurio lėšomis sukurtas maketas, kaip kūrinys atrodytų.

Šiuo metu ieškoma paramos pačiai replikai, o kol žvalgomas galimų rėmėjų, darbai nestovi vietoje. Skulptorius neskaičiuodamas nei medžiagų, nei savo darbo, jau baigia išpjauti atskiras detales.

Baigtas kūrinys bus dešimt kartų mažesnė originalo kopija. Seniūnės žiniomis, netrukus prasidės montavimo darbai, detales reikės suvaržyti.

Senasis malūnas stovėjo ten, kur šiuo metu yra užtvanka. Dabar tai Ežero gatvė. Prieš pradėdant įgyvendinti ilgai brandintą mintį, buvo renkami senųjų vepriškių prisiminimai, kaip tas vandens ratas atrodė ir kaip jis sukosi. Daug



Baigtas kūrinys bus dešimt kartų mažesnė originalo kopija.

kas dar pamena, kaip vaikystėje džiaugdavosi malūno sukeliama vandens purslais.

Senais laikais greta būta ir lėntjų. Vandens ratas nustojo sukis 1961 metais, kai buvo pastatytas kolūkiečio grūdų malūnas. Senasis nyko ir sunyko, pastatas dar kurį laiką stovėjo, bet galiausiai

jį nugriovė.

Vėliau, tūkstantmečių sandūroje, ši vieta sutvarkyta ir įkurtas tūkstantmečio parkas, bet jame vis trūko kažkokio akcento.

Senojo malūno vaizdą savo atmintyje saugo ir V. Žentelis. „Vaikystėje man dar teko matyti, kaip jis mala. Mano projektas –

tai metalo ir medžio konstrukcija – grynai inžinerinis įrenginys. Daug skaičiavimo ir matavimo. Senojoje jo vietoje negilu, galima įbristi, gražiai krenta vanduo. Yra siekis, kad malūno ratą sukėtų elektra“, – apie savo darbą kalba pats autorius.

Nukelta į 8 p.

Skulptorius Viktoras Žentelis: „Kiekviena materija turi savą paslapčių“

Skulptoriui Viktorui Ženteliui paklūsta įvairios materijos, jo rankose įgauna formą ir atgyja metalas, akmuo, medis, plastikas. V. Žentelio skulptūrų yra visame rajone – Šešuoliuose, Pabaiske, Siesikuose, Vepriuose. Daug skulptoriaus kūrinių – Ukmergės mieste. Tai – ir smagiai riedantis dviratininkas Gedimino gatvėje, ir moteriškė su gėlių vaza, pasvirusi per langą, Kauno gatvėje, šokantys katinai Vytauto gatvėje ir kiti kūrinių, puošiantys Vilkmėgėlės upelį bei kitas miesto erdves. Apie kūrybos procesą bei kūrinių gimimą kalbamės su pačiu menininku.

Kaip atradote skulptorių savyje?

Dar vaikystėje būdavo: visi nulipdo įprastą sniego senį, aš – savotišką. Jaunystėje Čiurlionio menų mokykloje mokiausi muzikos, grojau pianinu, bet ir piešdavau gerai. Mokytojai pastebėjo, pasakė – ne į tą specialybę įstojai. Gal būčiau tapęs dirigentu, bet tapau skulptoriumi. Dabar grojimui laiko nebėlieka.

Jums paklūsta įvairios materijos: medis, metalas, akmuo, plastikas. Su kuria pats labiausiai mėgstate dirbti, kodėl?

Su kiekviena įdomu, kai įvaldai medžiagą. Jos savybės diktuoja sąlygas, iš akmens neiškalsi to, ką gali sukurti iš metalo. Metalą laisvai lankstai, jį gali suvirinti, sudurti. O jeigu ne ten nuskėlei

akmenį, jau turi galvoti, kaip tą klaidą ištaisyti.

Kiekviena materija turi savą plusų ir minusų. Ir medis turi savų kaprizų. Jis neišlaamžis, tačiau, kaip medžiaga, turi daugiau šilumos, yra jaukesnis. Nušlifuoja, paglostai – malonu rankai. Medis yra gyvas, tad gyvybė ir kūrinys išlieka. Akmeniui irgi galima gyvybės suteikti per formą. Būtent tai ir įdomu – kai įveiki medžiagą, kai ją suvaldai, kai pasiseka kažką sukurti. Man patinka, kai yra linijos, kai jos matomos. Anksčiau esu tapęs freskų, tačiau tapyba užsiimu labai retai.

Kokios yra jūsų temos?

Pačios įvairiausias, tačiau mėgstu, kai yra potekstė, kai mintis ne iš karto įkandama. Noriu, kad žmogus stabtelėtų ir pagalvotų, ką bandau pasakyti. Sovietmečiu daug kas buvo išreiškiama Ezopo kalba. Aš taip pat į skulptūrą įdedu paslėptą mintį. Kai kurie motyvai, kaip „Moteris lange“, paimti iš gyvenimo, iš kasdienybės, tikrų įvykių.

Aprašydami jūsų techniką vokiečių menotyrininkai ją apibūdino žodžiais: „ir vėl stebina“. Koks yra jūsų stilius?

Mano darbai, lyginant juos, pvz., paminklas Pabaiske ir dviratininkas Ukmergėje – labai skirtingi. Vis dėlto, tikriausiai turiu savo braižą. Sudėjus darbus į vieną erdvę, būtų galima pasakyti, kad

jie – mano.

Man svarbu, kad skulptūros neerzintų žmonių, kad būtų plastiškos. Kai kurie mano kūriniai šiek tiek chuliganiški, kaip pokštai. Kad ir dviratininkas – prieš akis sankryža su šviesoforu, varna jam rėkia „stok“, o jis vis dar mina. Arba katinai-ekvilibrantai, pasipuošę peteliškėmis – tai tarsi juokeliai, kad žmonėms linksmiau būtų. Po skirtingas miesto erdves keliaujantis dailininkas ne iš šių laikų, o iš XX a. ar dar ankstesnių.

Skulptūras darau taip, kad jų montavimas būtų paprastas ir nereikėtų daug vargti.

Iš kur semiatės idėjų?

Idėjos gimsta, galvojant apie konkrečias erdves mieste. Kai jas atsioju galvoje ir matau, kas toje vietoje labiausiai tiktų – tik tada pereinu prie eskizo ir jo derinimo.

Daug kartų teko dalyvauti meno simpoziumuose Vokietijoje. Stengiuosi duotoje temoje sukurti kokį nors modernišką dalyką. Vienas iš tokių darbų – „Burė“.

Užsiminėte, kad kartais jūsų kūrybą inspiruoja pačios erdves. Kaip pasaulį mato jūsų, menininko, akys?

Jei esu mieste, į akis visada krinta koks nors akcentas. Pastebiu, kad mūsų miestai užsipildo, kad nauji ar atnaujinti rajonai spalvingesni. Kartais pastebiu, kad kažko trūksta. Nebūtinai skulptūros, bet



V. Žentelis prie pernai rudenį atidengtos savo skulptūros nužudytam žydui gydytojui.

Dainiaus Vyto nuotr.

kokio vizualinio akcento, kuris pagyvintų vietą. Tačiau, jeigu erdvė supa graži gamta, tai kartais nieko ir nereikia.

Kartais, jeigu sutinku labai charakteringą žmogų, išraiškingo

veido, pagalvoju, kad tiktų portretui nutapyti ar nulipdyti. Bet veidas turi būti neeilinis, ne toks, kokie senais laikais dirbdavo įvairiose struktūrose – beveidžiai.

Nukelta į 8 p.

